

EESTIMAA VIII NAISTE KONGRESSI MANIFEST

Naine, julge otsustada!

Eesti on muutunud järjest paremaks paigaks, kus elada. Oleme üles ehitanud toimiva turumajanduse ning sisendanud endile usku selle kõikvõimsusse. Ometi näeme täna, et murekohad ei lahene iseenesest. Oma kultuuri ja väärtusi peame kaitsma ühiskonnana ise – meie – nii naised kui ka mehed. Me kõik vastutame Eestimaa tuleviku eest.

Kõige suurem väärtus inimese elus on vabadus, sealhulgas vaimne, emotsionaalne ja majanduslik vabadus. Meid - naisi - on ühiskonnas pool. Me peame julgema ühiskonda mõjutada.

Eestimaa naine on haritud. Meie tööriistaks on sõna ja tegu!

Eestimaa VIII Naiste Kongress leiab, et jätkusuutliku Eesti elu edendamiseks on vajalik:

I Soolise võrdõiguslikkuse edendamise strateegilise arengukava koostamine.

Erinevalt paljudest Euroopa demokraatlikest riikidest ei ole Eestis riiklikul tasandil püstitatud soolise ebavõrdsuse vähendamise eesmärgi ega kinnitatud konkreetseid meetmeid võrdsuse edendamiseks olulisemates ühiskonnaelu valdkondades. Kui me tahame saavutada muutusi pikas perspektiivis, siis peame arutama ja otsustama täna, millise ühiskonna me kujundame oma tütardele ja poegadele.

- Soolise võrdõiguslikkuse seaduse tegelikuks rakendamiseks peab Vabariigi Valitsus koos vabakonna ja ettevõtjatega ette valmistama soolise võrdõiguslikkuse edendamise strateegilise arengukava, mis püstitab konkreetseid eesmärgid koos ajakavaga soolise ebavõrdsuse vähendamiseks kõigis peamistes ühiskonnaelu valdkondades.

II Eneseväärikust ja soolist võrdsust toetava hariduse edendamine.

Täna me teame, kui võrd raske on ühiskonda vabastada kammitsaist, mida me ise oleme enesele seadnud. Oleme loonud mõisted nagu “naiste tööd” ja “meeste tööd”.

Õpetamismeetodid Eesti haridussüsteemis kindlustavad küll kõrged PISA testide tulemused, kuid meie õpilaste koolirõõm on madal. Peale põhikooli või gümnaasiumi lõpetamist ei jätkka umbes kolmandik meie noortest enam õpinguid ning jääb ilma kutse- või erialase ettevalmistuseta.

Me peame oluliseks riiklike eesmärgi soolise ebavõrdsuse vähendamiseks hariduses selleks, et noorte naiste ja meeste haridus- ja kutsevalikud ei kasvataks lõhet nende staatuses ja tasustamises tööturul.

Leiame, et iga inimese arengu baasiks peab olema inimese iseenast väärtustav hoiak “ma saan hakkama ja ma olen seda väärt”. Ja ka sellest üksi on vähe. Iga inimese eneseväärtustamist on vaja toetada sellise kultuurilise keskkonna kujundamisega, kus kõik inimesed saavad ennast tunda vajalike ja väärtuslikena sõltumata oma positsioonist, soost või east.

- Välja töötada ja rakendada meetmed kaotamaks soolised lõhed haridustee pikkuses, omandatavates akadeemilistes kvalifikatsioonides ning kutsetes. Soodustada tütarlaste huvi teadus- ja tehnikavaldkonna ainetes vastu ning julgustada neid edasi õppima just nendes valdkondades.
- Käivitada vabakonna ja riigi koostöös noorte eneseväärtustamise oskusi kasvatav haridusprogramm põhikooli õpilastele. Õpetada poistele ennetavalt enesejuhtimise oskusi, et vähendada nende välja langemist põhikoolist. Innustada tüdrukuid õppima aineid, mis neile tõeliselt huvi pakuvad ja milles nad võiksid julgelt konkureerida ka poistega.
- Luua spetsiaalne programm vanusegrupile 50+, mille eesmärgiks on selliste eluliste oskuste arendamine nagu muutuste aktsepteerimine ja nendega toimetulek, sallivus ja kohanemisoskus.

III Pereväärtuste esiletõstmine

Eesti perede sotsiaalne, majanduslik ja psühholoogiline kindlustunne on nõrk. Abielude osakaal on vähenenud ja vabade kooselude osakaal kasvanud. Lahutuste määr on kõrge ning üha enam lapsi elab ainult ühe vanemaga. Paljudel juhtudel eiratakse vanemlikku vastutust, kasvab elatisraha võlg lastele.

Samas näitavad paljud erinevad uuringud, et rohkem lapsi sünnib perre, kus naine tunneb end turvaliselt ja on kindel lastele parimate kasvutingimuste tagamises.

Eitamata meie peretoetuste vajalikkust, ei tohiks riiklik perepoliitika piirduda vaid nendega.

Erinevad uuringud tõestavad, et rahvastiku taastetamise saavutamiseks on majanduslikult ja sotsiaalselt tulusam investeerida süsteemsesse ennetustegevusse ja mõjusate pereteenuste osutamisse, selle asemel et tegeleda laste ja perede probleemide tagajärgedega.

- **Jõuda võimalikult paljude lastega peredeni kogukonnas ning ennetada probleemide teket läbi universaalse ennetustöö.**
- **Märgata lapse ja lapsevanema probleeme võimalikult varakult ja pakkuda õigeaegset abi.**
- **Parandada paarisuhte koolituste ja vanemlust toetavate teenuste ning psühholoogilise toe kättesaadavust igas Eestimaa paigas.**
- **Toetada uute tõendus põhiste peresid toetavate programmide juurutamist ja kasutamist.**
- **Koondada peredele suunatud ja vanemlust toetavad teenused ühte üksusesse (näiteks peremajadesse).**
- **Leida meetmeid, kuidas muuta peresid toetavate koolituste ja teenuste kasutamine uueks normaalsuseks.**

Moto – pereks kasvatakse, mitte ei sünnita!

IV Perevägivalda ohvrite õiguste jätkusuutlik kaitsmine riigi poolt

Lähisuhte vägivalda probleem on Eestis terav, meie õiguskultuur ja õiguslane mõtlemine on selles osas veel lapsekingades. Eesti ühinemine Istanbuli konventsiooniga asetab meie riigi perevägivalda probleemidega tegelemisel täiesti uude situatsiooni – tuleb võtta kindel seisukoht suhtumises ohvrise ja vägivallatsejasse. Maailmas on 76 riiki, nende seas peaaegu pooled EL liikmesmaad, kes on vastu võtnud lähisuhte vägivalda (perevägivalda) vastase seaduse. Nende riikide praktika on tõestanud, et eraldi seadus võimaldab terviklikumalt käsitleda nii perevägivalda spetsiifika kui ka ennetada perevägivalda. Ohvri õigusi ja turvalisust saab tagada ja kaitsta vaid riik. Vabakond saab tagada toetavad teenused, aga seejuures on oluline riikliku rahastuse korraldus. Eestis on täna lähisuhte vägivalda ohvrite õiguste ja turvalisuse kaitse suuresti projektipõhiselt vabakonna õlgadel. Selle rahastamine on hinnakeskne ja toimib "odavaim pakkuja võidab" põhimõttel. Selline mudel ei täida oma eesmärke, kuna rahastus on ebakindel ega ole jätkusuutlik. Demokraatlikus õigusriigis on ja jääb peamiseks poliitiliste otsuste elluviimise instrumendiks seadus.

- **Andmaks avalikkusele selget sõnumit, et pereliikme suhtes toime pandud vägivald on tõsine kuritegu, tuleb Eestil arenenud õiguskultuuriga riikide eeskujul võtta vastu lähisuhte vägivalda vastane seadus.**

V Puude alusel kaitse tagamine ja vastava seadusandluse täiendamine

Eestis puuduvad seadused või riiklikud poliitikad ning samuti arengukavad, mis pööraksid eraldi tähelepanu puuetega naiste olukorrale, arvestades puuetega naiste haavatavust.

Eestis kehtiva siseriikliku õiguse järgi ei saa naine nõuda diskrimineerimise lõpetamist puude alusel. Meie õigusruumis ei rakendata terminit "mitmene diskrimineerimine", mistõttu puudega naise õigused ja kaitse on kitsendatud.

- **Lahendamaks puuetega naiste jaoks eksisteerivaid piiranguid põhiõiguste ja vabaduste realiseerimisel viia Võrdse kohtlemise seadusesse sisse sätted, mille kohaselt kaoks ära seni kehtiv diskrimineerimise aluste hierarhia ning ka puude alusel tagataks kaitse.**
- **Tagada naiste varjupaikade teenuste juurdepääsetavus puuetega naistele igas Eesti maakonnas, selliselt, et puuetega naised nõustatakse nende jaoks sobival moel ja kohas.**

VI Vabakonna naisorganisatsioonide rahastamine

Vabaühendustena on mitmed erinevad Eesti naisorganisatsioonid panustanud paljudes eluvaldkondades. Nad on aidanud avada silmi ühiskonna valukohtades. Tehtud on tänuväärset tööd seal, kus riigi vahendid ja võimalused on olnud napid. Riigi poolt käesoleval aastal kehtestatud toetatavate ja rahastatavate tegevuste üleviimisel kitsalt nn. partnerluslepinguteks on lõhkunud seni tehtu järjepidevust ning jätnud mitmed olulised tegevused projektidele rahastuse taotlemise võimalusest ilma.

Eeldused jätkusuutlikuks ja tulemuslikuks vabakondade ressursi kasutamiseks erinevate ühiskonnale oluliste tegevuste elluviimisel ja edendamisel loob naisorganisatsioonide rahastamise stabiilsus.

- **Toetades naisorganisatsioonide koostööd ning naiste ja meeste võrdõiguslikkuse kui üldise hüve tunnustamist tuleb taastada selleks vajalikud vahendid riigieelarves.**

Naine, kutsu meie järgmisele üritusele kaasa oma mees, oma poeg, oma vend – meie arutelu on tulemuslikum, kui selles kõlavad erinevad hääled!

Me pöördume lootusrikkalt kõigi edumeelsete naiste ja meeste poole ettepanekuga toetada meie Manifestis väljendatud püüdlusi.